

LESLEY-ANN JONESOVÁ

FREDDIE MERCURY

BOHÉMSKÁ RAPSODIE JEDNOHO ŽIVOTA

Freddie Mercury

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

Lesley-Ann Jonesová

Freddie Mercury – e-kniha
Copyright © BB/art s. r. o., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

FREDDIE
MERCURY

LESLEY-ANN JONESOVÁ

FREDDIE MERCURY

BOHÉMSKÁ RAPSODIE JEDNOHO ŽIVOTA

Přeložila Eva Bohuslavová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2019

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 1997 Lesley-Ann Jones

All rights reserved

Z anglického originálu *Freddie Mercury, The Definitive Biography*

(First published in 1997 by Hodder and Stoughton)

přeložila © 2001, 2010, 2019 Eva Bohuslavová

Redakce textu: Jiří Podzimek

Jazyková korektura: BABYKA, Praha

Tisk: CENTA s.r.o., Vídeňská 113, Brno

Páté vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-759-5182-3 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-759-5201-1 (ePUB)

ISBN 978-80-759-5202-8 (Mobi)

ISBN 978-80-759-5203-5 (ePDF)

Tato kniha je věnována láskám mého života,
Gerardovi a Mie

OBSAH

Poděkování		11
Kapitola první	PŘEDMLUVA	15
Kapitola druhá	SPICE OF LIFE VŮNĚ ŽIVOTA	31
Kapitola třetí	FROM ZANZIBAR TO PANCHGANI, FROM PANCHGANI TO LONDON ZE ZANZIBARU DO PANCHGANI, Z PANCHGANI DO LONDÝNA	41
Kapitola čtvrtá	EALING EALING	67
Kapitola pátá	QUEEN - THE BEGINNING ZROZENÍ QUEEN	81
Kapitola šestá	FREDDIE COMES ON BOARD FREDDIE VSTUPUJE NA SCÉNU	89
Kapitola sedmá	AND IT WAS MARY... A BYLA TO MARY...	98
Kapitola osmá	EARLY DAYS, AND THE TRIDENT YEARS ZAČÁTKY A ROKY S TRIDENTEM	110
Kapitola devátá	ALL THE YOUNG DUDES MLADÍ A NEODOLATELNÍ	115
Kapitola desátá	KILLER QUEEN ÚŽASNÁ KRÁLOVNA	128
Kapitola jedenáctá	MONA LISAS AND MAD HATTERS CHVÁLA BLÁZNOVSTVÍ	137

Kapitola dvanáctá	FAME SLÁVA	147
Kapitola třináctá	QUEEN LIMITED QUEEN, SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM	167
Kapitola čtrnáctá	QUEEN OF THE SOUTH KRÁLOVNA JIŽNÍCH ZEMÍ	189
Kapitola patnáctá	BAVARIAN RHAPSODY: MY FUNNY VALENTIN BAVORSKÁ RAPSODIE: MŮJ POTRHLEJ DRAHOUŠEK	201
Kapitola šestnáctá	LOVE OF MY LIFE? MOJE NEJVĚTŠÍ LÁSKA?	221
Kapitola sedmnáctá	UNDER PRESSURE: SUN CITY ROLLERS POD TLAKEM: ROZBOUŘENÉ VLNY SUN CITY	235
Kapitola osmnáctá	QUEEN OF THE ROAD KRÁLOVSKÁ TAŽENÍ	249
Kapitola devatenáctá	WE ARE THE CHAMPIONS JSME NEJLEPŠÍ	259
Kapitola dvacátá	BUDAPEST BUDAPEŠŤ	272
Kapitola dvacátá první	THE COURT OF KING FREDDIE DVŮR KRÁLE FREDDIEHO	283
Kapitola dvacátá druhá	BARCELONA: WHO WANTS TO LIVE FOREVER? BARCELONA: KDO CHCE ŽÍT NAVĚKY?	296
Kapitola dvacátá třetí	TO ETERNITY NA VĚČNOST	311
	CHRONOLOGIE	327
	VYBRANÉ PRAMENY	331
	JMENNÝ REJSTŘÍK	423

PODĚKOVÁNÍ

V Londýně: Peter Freestone, Brian May, Roger Taylor, Mary Austinová, Spike Edney, Tony Hadley, Lee John, Tommy Vance, Mike Read, Mike a Lulu Appletonovi, Paul Gambaccini, Bob Geldof, Ken Jones, Andrew MacGillivray, Fiz Shapur, Lindsay a Jude Martinsovy, Alicia a Daniel Martinsovi, Joy King, Hayley Young, Jenny Falconerová, Nick Gordon, David Thorpe, Rolf Harris, Phil Swern, Dennis O'Regan, Rick Sky, Martin Dunn, Peter Hillmore, David Wigg, John Blake, Edmund Preston, Richard Hughes, David Quantick, Tony Brainsby, Berni Killmartin, Lynda Sheridanová, Jennie Halsallová, Phil Symes, Peter Lee, Lee Everett-Alkin, Debra a Gareth Mollisonovi, Ken O'Neill, Jerry Hibbert, Charles Armitage, Liam McCoy, Chris Poole, Shernaz Screwaller, Michael Anastasios, Julie Gloverová, Dominic Denny, Jacky Smith Gunnová, Ollie Lambert, WENN, Murray Chalmers a EMI Records; Hans Tasiemka Archives; News International; St Catherine's House; College of Psychic Studies, Kensington; Vojenský a civilní hřbitov v Brookwoodu v Surrey; Nejvyšší úřad Tanzanie, Mayfair

V Liverpoolu: Jim Jenkins

V Mnichově: Barbara Valentinová, Gerd Kochlin

V New Yorku: Mick Rock, Nick Elgar

V Los Angeles: Stuart White, David Syner

V Carlow: Jim Hutton

V Paříži: Toby Rose

V Montreux: Jim Beach, Anne Meyerová

Na Zanzibaru a v Tanzanii: Sandy Evansová, Bonzo Fernandez, Perviz Darunkhanawalová, Diana Darunkhanawalová, Nancy Gallowayová, Nasser K. Awadh, profesor Abdul Sheriff, Hamari Omar, Kevin Patience, Zanzibarské muzeum, Dar es Salaamská univerzita

V Bombaji a v Panchgani: Sheroo Khoryová, pan Innis a St Peter's School, Cyrus Ghandy, Janet Smithová, Gita Choksiová, pan a paní Davisovi

V Argentíně a v Brazílii: Marcela Delorenziová, Jorge Fregonese, Patricio

V Budapešti: Hollow Skaiová, Thomas Petterson

Jakékoli omyly jsou neúmyslné. Jsem upřímně vděčná všem jmenovaným za jejich cenný přínos. Žádný ze shora jmenovaných není odpovědný za názory autorky, jak je v této knize vyjádřila.

„Jak mi Freddie kdysi řekl: Jestli o mně jednou vznikne knížka, přejí si, aby v ní byla řečena pravda – to dobré i to špatné.‘ To je ten Freddie, jak jsem ho znal.“

*Peter Freestone, osobní asistent Freddieho Mercuryho
v letech 1982–1991*

Se zvláštním poděkováním: Freddiemu Mercurymu; Robertu Kirbymu, mému manažerovi; Simonu Prosserovi, mému vydavateli; Anně-Marii Wattersové, jeho asistentce; všem u Hoddera a Stoughtona

S láskyplnou vzpomínkou: Anne Margaret Jonesové; Glyn a Gladys Powellovým; Jacku Tinkerovi; Josephu P. Wheelerovi; Tedu Hartovi; Olivii Cadmanové; Therese Morganové; Alanu Watkinsovi

Poznámka nakladatele:

Biografie fenomenálního zpěváka a fascinující osobnosti Freddieho Mercuryho od britské novinářky Lesley-Ann Jonesové byla vydána v roce 1997, šest let po jeho tragické smrti. V překladu knihy byly ponechány veškeré časové údaje a odkazy v souladu s originálem. Proto nechť laskavý čtenář vezme v úvahu časový posun od popisovaných událostí a situací. Rovněž následné osudy osob, o nichž se autorka zmiňuje, nemohou být v této knize zachyceny.

Kapitola první

PŘEDMLUVA

Začíná to jako hluboké dunění někde vzadu nad stadionem, valí se vytrvale vpřed jako stále sílící přílivová vlna, až nakonec se zvuk vrhá proti pódiu s burácejícím rykem. Na znamení kapela vbíhá na scénu postavit se tváří v tvář publiku, ve kterém to vše očekávám. Žádný čajíček pro dnešní večer: startují zběsile do drtivého beatu *One Vision*, jejich vznosný sound téměř zvedá pódium do vzduchu a stoupá jako oběť bohům k narůžovělému večernímu nebi. Teď přichází zpěvák Freddie Mercury. Ve sněhobílém, červeně lemovaném úboru vojenského střihu se na scéně vyjímá jako zafačovaný prst. Okamžitě se vrhá směrem k davům. Přechází sem a tam, vykračuje si jako páv, na vytaženém držáku mikrofonu imituje hru na kytaru – snad jako uznání, snad jako výzvu pro Briana Maye, těžko říci. Vyzývavě vztyčený ukazovák probodávající vzduch, široce nakročený postoj, levá noha podupávající v rytmu jsou nyní už světově proslulá gesta, která od tohoto umělce očekávají miliony diváků jako firemní značku jeho stylu. Sleduj ho, kolikrát chceš: Freddie Mercury tě vždy očaruje, vždy ti vyrazí dech. Dokonce i cynikové, kteří už vše zažili a viděli, musí připustit, že je působivý. Že Mercury je stoprocentní rocková hvězda.

Už přes deset let můžete sledovat toto představení pouze na videu nebo v televizi. Protože, ač to zní neuvěřitelně, od posledního živého koncertu Queen uběhla už více než dekáda a Freddie Mercury je mrtev pět let. Ale legenda, která začala narůstat krátce po jeho skonu, sílí s každým dalším rokem. Jeho kultovní status superhvězdy zůstává nezpochybněn. Slovo „kouzelný“ se často používá k označení toho, co vyzářoval jakožto umělec. Ať už to bylo cokoli, zdá se, že jeho druh kouzla nikdy nevybledne ani nezanikne. Nelze s ním porovnávat dokonce ani styl takových hvězd, jako jsou např. Peter Gabriel, Mick Jagger nebo Sting. Jestliže se snažíme najít něco útěšného v tragédii zemřít mladý – čtyřicet pět není žádný geriatrický věk –

nemohla by útěcha spočívat právě v zachování dokonalosti navěky? Stáří nebylo nic, co by Freddieho znepokojovalo. Jednou se dokonce chlubil, že se starých kostí nikdy nedočká. Pochopitelně, skutečnou představu vlastního stárnutí upřímně nenáviděl. Měl svůj cíl. Pokud existuje něco takového jako rock'n'rollové nebe, určitě tam v rytmu swingují ti mrtví a slavní: John Lennon, Elvis Presley, Marc Bolan, Janis Joplinová, Jimi Hendrix, Phil Lynott, Sid Vicious, Kurt Cobain, Jim Morrison, Roy Orbison, Brian Jones, Keith Moon... Takový Pete Townshend nyní žije v nedůstojném postavení někoho, kdo ztratil naději, že smrt přijde dřív než stáří. Sedmdesátiletý rozbíječ kytar je představa hodná soucitu. Penzionovaná rocková hvězda je figurou směšnou, a možná snad i politováníhodně tragickou. Zbývající členové Queen – Brian May, Roger Taylor a John Deacon – se drží v pozadí, připraveni akceptovat vlastní životní jubilea, přemítat o minulosti a pokoušet se přijít na to, jaký to mělo všechno smysl. A lámat si hlavu, co by bývalo mohlo nebo nemohlo být, kdyby ona klíčová osobnost zůstala naživu.

Coby rockové superhvězdy nemají tak vysoký kredit, jako měl Mercury. Zbytek Queen, ač každý z nich mistr ve svém oboru, nikdy nevešel do povědomí veřejnosti v takové míře jako Freddie. Příliš často byli odsouváni do role Mercuryho doprovodné skupiny. Vyslov název Queen a to, co se ti vybaví, nejsou čtyři rockové hvězdy, ale jedna. Tou hvězdou je Freddie Mercury, okázale efektní zjev, který se stal světově proslulým: těsné džínsy zdůrazňující jeho urostlé svalnaté tělo, přiléhavý bílý nátělník, hladce přičesané vlasy a hustý knír. Za tímto pečlivě vybroušeným „clone“ vzhledem* však stále ještě vykukuje Freddie už odložená image naparáděného floutka. Za oněch bohémštějších dnů, kdy Biba vládla módě, byly jeho výrazné rty zdůrazněny leskem, pronikavé černé oči svůdně orámovány stíny, ostré tahy lícních kostí dovedené make-upem k dokonalosti. Tehdy si lakoval nehty na rukou načerno a jeho dlouhé vlnité vlasy mu spadaly v kadeřích až na ramena. Celek působil jako úchvatný oboupohlavní zjev hraničící s téměř dívčí krásou; okouzlující černovlasá verze Stevie Nicksově z Fleetwood Mac se dobře snášela se sametovými zvonovými kalhotami, brokátovými kabátky a nabíranými krajkovými halenami sedmdesátých let. A proč ne? Dnes se tento vzhled může zdát někomu směšný, ale tehdy taková móda letěla. Jistě, ten Freddie Mercury, který opustil naši planetu roku 1991, vypadal zcela odlišně od bohémské pop hvězdy z poloviny sedmdesátých let. Ale každá image se vyvíjí a mění, nebo by alespoň měla, pokud chce umělec přežít.

Rok 1990, kdy kapela slavila dvacáté výročí existence dalším ze svých legendárních bouřlivých večírků, se zdál příhodným časem k zastavení a zhodnocení úspěchů v jejich neuvěřitelné kariéře. Od samého začátku Queen bourali bariéry, udávali tón, kráčeli odvážně tam, kam se žádná sku-

* viz. kapitola 12

pina před nimi neodvázila. Odstartovali závratně se stupňující úspěch, který dodnes nevykazuje žádné známky slábnutí. Jejich debutové album *Queen* z roku 1973 vstoupilo do americké Top 100, což znamenalo nebyvalý úspěch pro novou britskou skupinu. Jen o rok později tu byl Freddie Mercury znova, tentokrát převzít svou první cenu Ivora Novella od Sdružení skladatelů Velké Británie za *Killer Queen*. A v nadcházejících letech bude následovat nespočet opakovaně udělovaných cen, například cena Ivora Novella, Britannia, Zlatý lev, Billboard či Stříbrný klíč – a dokonce jednoho dne nápis Queen na obelisku Greenpeace v Antarktidě.

V roce 1975 kapela poprvé okusila, co je to queenománie. Nikoli, jak by se dalo očekávat, v Londýně či New Yorku, ale v Tokiu, když se Japonsko stalo první zemí, která zařadila skupinu mezi superhvězdy. V tomto roce, s jejich prvním hitem č. 1 v žebříčku, klasickou *Bohemian Rhapsody*, nejenže překonali hranici jednoho milionu prodaných desek v samotném Spojeném království, ale zároveň přetvořili zavedená pravidla rocku svými novátorskými sborovými aranžemi, které se vám navždy vryly do paměti, a neobvyklou mnohovrstevnou nahrávací technikou. Rovněž odstartovali vlnu nové prezentace pop music něčím, co je nyní považováno za první pop video na světě. Hudební byznys nastražil uši a zpozorněl: ano, Freddie Mercury si začal vytvářet svůj typický výraz. Freddieho silný hlas měl fantastický rozsah, nepopsatelně unikátní kvalitu, která ho pozvedla nad hranice konvenčního rocku. Byl to hlas, který snad vůbec poprvé přinášel víru v myšlenku, že současné a klasické styly se dají úspěšně propojovat. *Bohemian Rhapsody* získala zcela zvláštní postavení, předurčena stát se jednou ze světově nejznámějších skladeb. Jednadvacet let od původního vydání stále zaujímá čelné místo v hlasování rádií do All Time Top 100 na celém světě. A její návrat v kultovním filmu *Wayneův svět* představil Queen nové generaci fanoušků na celé zeměkouli.

Překonávání rekordů bylo vždy oblíbenou činností Queen. Jejich koncert pod širým nebem v Hyde Parku v roce 1976 stále drží rekord v návštěvnosti při všech koncertech, které se tam kdy konaly. Koncem roku 1980 vstoupili do Guinnessovy knihy rekordů coby nejlépe placení ředitelé společnosti. Onoho roku, kdy slavili desáté výročí své činnosti, měli prodáno 45 milionů alb a 25 milionů singlů. Nekonečné stěny byly pokryty stříbrnými, zlatými a platinovými deskami; desek, disků a videí vydali na bilion; hráli doslova v každém státě USA, v každé zemi světa, kde je rocková hudba oblíbenou formou zábavy, i na mnoha místech, kde o ní dosud nikdo neslyšel. A provedli to důkladně. Naplnili většinu světových obrovských arén, od Madison Square Garden v New Yorku po Morumbi v brazilském Sao Paulu, druhém největším stadionu na světě. Do té doby vůbec největší počet platících diváků, kteří se přišli podívat na jednu skupinu – 131 000 lidí,

zaplatil, aby je mohl spatřit. Jen na samotném jihoamerickém turné v roce 1981, které vyneslo celkem 3,5 milionu dolarů, Queen vystoupili pro neuvěřitelných 479 000 fanoušků. O čtyři roky později překonali dokonce i tento počet, když hráli jako nejvýznamnější kapela na vůbec největším rockovém festivalu světa Rock in Rio, který se stal kolosální událostí. Koncert se konal na speciálně postaveném stadionu Barra da Tijuca v Riu, jenž pojal závratný počet 250 000 fanoušků. Večírek po koncertu v hotelu Copacabana Beach byl, a to dost překvapivě, přenášen živě pro miliony televizních diváků v celé Jižní Americe. V témže roce, 13. července 1985, je Bob Geldof označil jako „největší kapelu na světě“, když Queen vystoupili na stadionu ve Wembley po boku nejslavnějších rockových hvězd té doby na koncertu Live Aid, označovaném jako „Global Juke Box“. Třebaže si mnozí z nich zasloužili čest vystoupit na této nejvýznamnější show jejich života, každý souhlasil, že to byl Freddieho den, nepřekonatelný zážitek od nepřekonatelného showmana: po celý život Freddie Mercury toužil po tom, aby mohl zpívat celému světu najednou.

Roku 1986, během turné *Magic*, Queen vyprodali dvě představení ve Wembley, jedno v St James Parku v Newcastlu, další v Maine Road v Manchestru a ještě další v Knebworth Parku – celkově v rozsahu 400 000 lidí, ve Spojeném království návštěvní rekord všech dob. Na témže turné, v roce, kdy skupina uspořádala ne méně než dvacet osm večírků (pět z nich jsem měla možnost se zúčastnit), 657. koncert Queen, konaný 27. července na Népstadionu v Budapešti, se stal zároveň prvním stadionovým koncertem ve východním bloku. V průběhu toho všeho byl Freddie Mercury stabilně volen „Best Male Vocalist“ v nejrůznějších hlasováních, od pop stránek britského bulvárního tisku po mezinárodní rozhlasové a televizní žebříčky. Mezitím písně z neuvěřitelného queenovského katalogu zdomácněly mezi miliony posluchačů jako melodie Beatles nebo rockové rify Rolling Stones: *Killer Queen*, *Bohemian Rhapsody*, *Another One Bites The Dust* – jedničky v nespočetných zemích, zvolené některými americkými fotbalovými týmy i britskou TV The Gladiators za své hudební znělky; *We Are The Champions* – nadšení a slzy vzbuzující hymnus, který lze slyšet stále znova a znova po celém světě při finálových fotbalových zápasech a dalších sportovních událostech; *Crazy Little Thing Called Love*; *Radio Gaga*; *Under Pressure*; *A Kind Of Magic*; *I Want To Break Free*; *Love Of My Life*; *We Will Rock You*; *Friends Will Be Friends*. Každý má svou oblíbenou píseň Queen. Když se v poslední den roku 1989 album *Greatest Hits* stalo čtvrtým nejprodávanějším albem všech dob (za *Brothers In Arms* od Dire Straits a alby Michaela Jacksona *Thriller* a *Bad*), dokonce i Freddie, který nikdy v průběhu téměř dvaceti let

nebyl uspokojen tím, čeho Queen dosáhli, a byl v kapele stále hlavním hnacím motorem, se musel posadit a připustit, že to dokázali.

Nikdo z nich by nemohl popřít, že si užívali milionářského životního stylu rockových hvězd plnými doušky. Po větší část oněch dvaceti let oslavovali, jako by už nastal konec tisíciletí. Ve švýcarském Montreux, kde si Queen koupili Mountain Studios, svůj vlastní nahrávací komplex, si Freddie dopřál to potěšení doslova a do písmene se pohoupat na hotelových lustrech. Roku 1981, když bydlel v newyorském hotelu Berkshire Place Hotel a chtěl oslavit své 35. narozeniny, rozhodl se okamžitě koupit letenky u společnosti Concorde pro spousty svých nejbližších přátel a nechal je dopravit na Manhattan. Oslava, která v tomto hotelu proběhla, trvala pět dní a skončila až tehdy, když se Freddie musel vrátit do Anglie, aby se z toho všeho vzpamatoval. Queen se účastnili večírků s prezidenty, dováděli s králi, flámovali se slavnými. Ale při tom všem nezapomínali na „zpětnou vazbu“, věnovali neustálou pozornost nejrůznějším fondům a složili miliony na charitativní organizace, jako jsou Save the Children, Britská sbírka pro dárcе kostní dřevě, Kutlawamong School pro hluché a slepé děti v jihoafrické Bophuthatswaně, Terrence Higgins Trust a vlastní, proti AIDS zaměřená charitativní organizace Mercury Phoenix Trust; těm všem skupina dodnes přispívá ze svých nemalých honorářů.

Za fasádou legendy, prezentovanou veřejnosti, stáli však čtyři jednotlivci, každý se svými slabými stránkami, vlastními rodinami, soukromými životy. V průběhu let se zbytek kapely objevoval v titulcích časopisů jenom příležitostně. Většinou šlo o různé menší sólové projekty a historky z jejich soukromého života. Nepsaná pravidla rock'n'rollu pokládají za zcela normální a pochopitelné, že někdo, kdo se stal světově zbožňovanou rockovou hvězdou, vede během turné život naplněný pitkami a přízní dívek. Očekává se ale, že po skončení turné se vrátí do poměrně usedlé role oddaného manžela a otce. Z druhé strany je o manželkách rockerů známo, že si o tom myslí své. Známa je Brianova milostná pletka s Anitou Dobsonovou, představitelkou Angie Wattsové z televizního seriálu *EastEnders*, která zničila jeho manželství. Bylo tu Rogerovo povyražení s modelkou Debií Lengovou, již proslavila televizní reklama na vložky, kvůli které opustil Dominique, matku svých dvou dětí. Tato záležitost skončila velmi bizarně. Vrátil se, aby se s Dominique oženil, a pak okamžitě odkráčel, aby se hned za rohem usadil s Debií a založil další rodinu. Usedlý, rozvázný, rodinný typ John se málokdy dostal do středu zájmu, s výjimkou období, kdy se cítil zdeptán rockovou slávou a vydal se za hranice bez pasu, aniž uznal za vhodné informovat o tomto nápadu svou rodinu nebo management kapely.

Zato Freddie se stal nekonečným zdrojem fascinace téměř od samého počátku. Nejprve spolupracoval ochotně a poskytl několik nezávazných interview, protože si uvědomoval, že dobré vztahy s tiskem jsou nezbytné při budování pozitivní image. Ale rychle zjistil, že začal hru, kterou nemůže vyhrát. Koncem sedmdesátých a začátkem osmdesátých let rockové a popové zpravodajství teprve vstupovalo do svého období zralosti. Každé britské bulvární noviny měly své rockové zpravodaje a rubriky popu, často vedené proslulým sloupkařem, jehož každodenním úkolem bylo zaplnit svou stránku pestrými informacemi. Konkurence byla nelítostná, rozpočty ohromné. I ti nejméně významní příslušníci nahrávacích a manažerských společností, rozhlasových stanic, restaurací, klubů, kadeřnických salonů, a dokonce i lékařských ordinací byli uloveni, „zařazeni na výplatní listinu“ a povzbuzováni k tomu, aby prodávali klepy o hvězdách. Každodenní vzestupy a pády lidí jako Freddie Mercury vešly v obecnou známost, hltány každé ráno s ovesnými vločkami. Freddie nebyl poslušným obětním beránkem. Nikdo nevěděl lépe než on sám, jak moc se musel skrývat. Opona před jeho soukromým životem šla brzy vzhůru. Čím méně toho řekl, tím více chtěli vědět. Dohady byly divoké a mýtus začal narůstat. Z té hrstky rockových superhvězd, které během osmdesátých let vzbuzovaly zájem veřejnosti – Mick Jagger, Madonna, David Bowie, Elton John, Bono, George Michael, Sting – jediný Freddie, neodolatelně záhadný, vystoupal až na úroveň ligy Michaela Jacksona. Co o něm média po pravdě nevěděla, v tom alespoň hádala a přeháněla. Není kouře bez ohně – podle tohoto omšelého klišé vycházela v člancích spousta nesmyslů, vydávaných za fakta. Byl to právě tisk, kdo mohl být obviňován z toho, že se Freddie stáhl do pozadí a skrýval svůj soukromý život. Ale to novináře nezastavilo, aby o něm nepsali dál.

Freddieho snaha tajit svůj soukromý život nebyla zpočátku vedena úmyslem chránit jenom sebe. Během jeho dospělosti chtěl především ochránit své rodiče a další blízké členy rodiny. Žádný z nich s ním nesdílel jeho divoký životní styl; asi by ho ani nedokázal pochopit. Když Queen začínali, Freddie se zamiloval a žil s okouzující dívkou Mary Austinovou, která by pro mnohé byla ztělesněním dokonalé matky pro jejich syny. Ačkoli se jejich romantický vztah rozpadl ve chvíli, kdy Freddie pocítil potřebu experimentovat více se svou homosexualitou, jejich hluboké přátelství přetrvávalo. Tisk se nechal po nějakou dobu klamat předstíráním, že Freddie a Mary zůstávají i nadále šťastným párem. Skutečnost, že vnější svět později Mary vnímal jako nešťastnou oběť, což byla představa, o kterou ona sama nikdy neusilovala, vyhovovala v podstatě všem. Freddieho věřícím rodičům by mohly vadit jeho exotické a hédonistické způsoby, jež by často mohly být v rozporu s jejich vírou. Je známo, že se dodnes nevyrovnali s blýskavým pozlátkem

a nevídanou rozmařilostí životního stylu jejich milovaného syna, třebaže jsou tak upřímně pyšní na to, čeho v hudbě dosáhl. Tím, že označoval Mary za jedinou skutečnou lásku svého života – kterou v mnoha ohledech i zůstala – je Freddie ušetřil mnohých trápení. Zaštitěn navenek tímto konvenčním heterosexuálním svazkem, mohl se oddávat své homosexuální promiskuitě. Pokud jde o Mary, možná ztratila druha, ale získala nejlepšího přítele. Také si pro sebe zajistila práci na celý život. Jak se kapela postupně dostávala na takový stupeň slávy, který překonával jejich nejdivočejší představy, byla to Mary, která se stala téměř automaticky Freddieho záchranou. Jakmile se prezentovala jako oddaná, naprosto spolehlivá a zcela nepostradatelná, převzala do péče Freddieho družinu a organizovala v podstatě každou sféru jeho života včetně jeho domácího účetnictví. A tak vznikl „dvůr krále Freddieho“, rock'n'rollová verze středověkého panovnického dvora. Freddieho družina žila buď s ním pod jeho vlastní střechou, nebo v domech, které vlastnil v okolí. Každý z nich se staral jen o jediné – o potřeby svého pána. Jestliže cestoval, doprovázel ho manažer skupiny Jim Beach nebo některý spolehlivý společník, jeho vlastní asistent, komorník a kuchař. Když byli Queen na turné, Freddieho parta obvykle tvořila oddělenou společnost. Freddie si vybíral jiný hotel než zbytek kapely a jednal nezávisle na nich. S pomocí Mary stvořil svůj vlastní, hermeticky uzavřený svět. Zdálo se, že uniká do jakési druhé dimenze, jako by byl druhým doktorem Who*, pokaždé, když jeho profesionální účast nebyla nezbytná. Po odchodu ze scény si obvykle vyrazil se svými kamarády na pár skleniček, díval se na video, mizel diskrétně do gay klubů či barů, vychutnával každý nabízený požitek. Často se nastrojil od hlavy až k patě do obleků z luxusních salonů, navoněný a bez nejmenší chybičky, a vyrazil si někam nakupovat obrazy, porcelán nebo *objets d'art*. Obklopen pečujícím personálem a bleskově přepraven z místa na místo mohl škodolibě přelstít fotografie a napálit i ty nejmazanější pisálky. Brzy přišel na to, jak vyměnit londýnskou gay scénu za liberálnější velkoměsta, jako byly New York nebo Mnichov a tím uniknout vševydoucímu oku britských médií. Většinou se mu to podařilo, a tak si mohl v soukromí užívat bez zábran. Když bylo třeba se veřejnosti připomenout, odmítal spolupracovat s někým jiným než s několika žurnalisty, kteří měli jeho důvěru a jež považoval za přátele. Aféra se zveřejněním informací o jeho sexuálním životě, které vyrazil bulvárnímu tisku jeho bývalý zaměstnanec, ho tvrdě zasáhla a dohady o jeho skutečné sexualitě a pozdější spekulace o tom, že je HIV pozitivní, nikdy nevymizely. Ale Freddie dokázal být nad tím vším povznesen.

• • •

* Pán času ve starém sci-fi seriálu

Navzdory skutečnosti, že zdělila lví podíl z Freddieho majetku, Mary Austinová nedošla žádného klidu. Dodnes bydlí spolu se svými dvěma dětmi, jejichž otcem je bytový architekt Piers Cameron, ve Freddieho elegantním kensingtonském sídle Garden Lodge, které pro jejího někdejšího partnera bývalo jakousi svatyní. Sousedé, kteří si dříve rozhořčeně stěžovali u městské rady na nekonečnou invazi návštěvníků, teď jen pokrčí rameny a tváří se, že nic nevidí. Den co den můžete vidět fanoušky, jak se procházejí ulicí Logan Place. Dům nelze z ulice ani zahlédnout, ale to je zřejmě nemůže odradit. Především není na celém světě žádné jiné místo, kde by mohli dát průchod svému zbožňování, až na sochu Freddieho, jež byla odhalena na břehu Ženevského jezera ve švýcarském Montreux. Je dost podivné, že v Londýně se pro sochu žádné místo nenašlo. Není zde žádný hrob, žádná pamětní deska v krematoriu, žádná plaketa v kostele. Nikdo mimo okruh Freddieho nejbližších nezná přesné místo, kde spočívají jeho ostatky, které setrvaly v úschovně pohřební služby neuvěřitelně dlouhou dobu téměř jednoho roku po kremaci. Někteří prohlašují, mezi nimi i Freddieho milenc a „druhá vdova“ Jim Hutton, že jsou pohřbeny pod převislými větvemi Freddieho oblíbené višně na nádherném pozemku v Garden Lodge. Freddie prý kdysi požádal Jima a Mary Austinovou o slib, že jeho ostatky budou uloženy tam: „Takže vás všechny můžu mít stále na očích!“

Je možné, že místo uložení Freddieho ostatků zůstává dosud utajeno proto, aby se předešlo krádeži nebo vandalismu. Pozdější odhalení mě však nesmírně překvapilo.

Tváří v tvář pouze holým cihlám a dvěma stěžijí postřehnutelným vstupním dveřím, jedněm hlavním a druhým pro zásobování, Freddieho fanoušci nepřestávají zanechávat své vzkazy prostřednictvím graffiti, vytvářených s láskou na zdech zahrady. Jakmile je Maryini zaměstnanci přemalují, fanoušci je vytvoří znovu. Návštěvník rovněž spatří dojemné kytice květin a 24. listopadu, ve výroční den jeho smrti, též svíčky, lístky s modlitbami či básněmi, položené na Freddieho počest k jeho dveřím. Ale každým rokem jejich počet klesá. V listopadu 1996, na páté výročí jeho úmrtí, se pouze asi šedesát plačících fanoušků, s promodralými rty a prokřehlými prsty, sešlo za vytrvalého deště, aby spolu uctili Freddieho památku. Bylo to v naprostém kontrastu oproti stovkám lidí, kteří sem putovali v minulých letech. Většina z těch, kteří sem přišli na páté výročí, přicestovala z velkých vzdáleností, z Argentiny, Itálie, Japonska. Společně zpívali, modlili se, s úctou vzhledli ke každému nově přichozímu, který přinášel s láskou vybrané, či dokonce doma zhotovené osobní dárky, a pozorně si prohlíželi promáčené květiny i rozpitá slova vzpomínek a obdivu. Celé hodiny se choulili pod deštníky v očekávání, až se někdy kolem sedmé, tedy přibližně hodiny Freddieho

skonu, objeví Mary Austinová. Každým rokem v tento den vychází na ulici, se dvěma osobními strážci po boku. Stráví chvilku mezi fanoušky, děkuje jim za to, že přišli, a svým bezvýrazným hlasem přečte modlitbu, kterou ti v pozadí ani nemohou slyšet. Malá krabice vedle dveří s nápisem „Prosím, vezměte si jednu“ obsahuje hromádku fotokopii další modlitby:

„Dnes, v den pátého výročí tragické smrti Freddieho Mercuryho, kéž Všemohoucí Bůh poskytne pokoj, lásku a radost našemu nesmrtelnému králi Queen, jenž zpívá a tančí mezi anděly.“

I když láska a radost by celkem dobře mohly provázet ji, protože si užívá rodinného života se svými syny, v životě Mary Austinové najdete klidu pramálo. Její pošta je každou chvílí zadržena, dopisy ukradeny. Pro ochranu své korespondence musela najít nějaké řešení, a tak začala používat tajný P.O. Box. Vlastníka Freddieho domu však ohrožují mnohem horší věci: posedlí fanoušci Mercuryho, kteří si vynucují vstup do domu či kteří jí telefonují v kteroukoli myslitelnou hodinu. Požádat o změnu čísla odmítá: „To by byla Mary Austinová, která utíká,“ tvrdí. „Ať už mne vyleká cokoli, nesmím to dát najevo, protože pak by zvítězili oni.“⁴¹ Ti nejotrlejší fanoušci, včetně podivných Freddieho dvojníků, se „proslavili“ tím, že přelézali zdi zahrady a narušovali její soukromí těmi nejprovokativnějšími způsoby.

I když svou skutečnou sexuální orientaci Freddie v podstatě nikdy nepopřel, homosexualita byla ta poslední věc, kterou by veřejně přiznal. Nohy rozkročené do stran, pěst zvednutá, hlava pohozená vzad, široce otevřená ústa odhalující jeho vyčnívající horní zuby, beze studu předváděl svou typickou, okázale pyšnou pódiovou image, která se dala chápat jako téměř otevřená proklamace potěšení z toho, že je gay. Stále jsme ale tápali v nejistotě; zato nás nenechával na pochybách, že tady stojí člověk, ze kterého vyzařuje nesmírná radost ze života. Jeho sexualita byla časem odbyta jako něco, co je pro jeho výkony stejně nepodstatné jako značka jeho oblíbeného mýdla; jako věc, která na něm není to nejdůležitější a není tím metrem, kterým by měl být poměřován; toto vše, coby pouhá jedna fazeta jeho osobnosti, bylo tak fascinující prostě proto, že tomu tak bylo. Ale v mnoha ohledech Freddieho sexualita byla a zůstává podstatným faktorem. Třebaže byl všeobecně znám a akceptován jako homosexuál, miliony Freddieho fanynek jako by to nebraly na vědomí. S každým nově otištěným skandálním odhalením se zdálo, že jejich nehynoucí oddanost spíše sílí. Ačkoli nikdy formálně nevystoupil s žádným přiznáním a nepředváděl se jako homosexuální idol, byl vzorem pro miliony gay mužů, především těch mladých, kteří bojovali s palčivým problémem: jak se vyrovnat se svou vlastní sexuální identitou. Mnoho osobností

showbyznysu tohoto století, jako například filmová hvězda Rock Hudson, skrývalo svou skutečnou sexuální orientaci ze strachu, že by byli zavrženi svými diváky. Když Freddie osobně rovněž nikdy nepřiznal svou homosexualitu, musel tím zklamat velké množství svých gay fanoušků. Přestože ho na jedné straně mnoho lidí idealizovalo jako jednoho z nejúspěšnějších gay umělců v historii, možná stejný počet lidí zůstával přesvědčen, že není opravdovým gayem v obecně chápaném smyslu. Tato teorie je významně podpořena překvapivými novými důkazy o tom, že v dobách své nejvyšší homosexualní promiskuity si dopřával i intimní styky se ženami. Freddie cítil, že ho svět nechápe v plné šíři – a mělo to na něho bezesporu velmi silný dopad.

Samozřejmě: nevyhnutelně nastala doba, kdy se Freddieho úzkostlivě stržený svět rozpadl. Právě média, která Freddie nonšalantně přijímal, nebo odmítal, ho nikdy nepustila ze zřetele. Nakonec ho jeden paparazzi dostal. A když k tomu došlo, následky byly katastrofální. Po koncertu v Knebworth Parku v Stevenage 9. srpna 1986, který se měl stát posledním živým vystoupením Queen, Mercury zmizel z veřejného života a stal se doslova poustevníkem uvnitř Garden Lodge. I když on a zbytek kapely pokračovali v nahrávání studiových alb, další turné už nepřicházelo v úvahu. Spekulace o jeho zdravotním stavu nabíraly na horečné intenzitě. Řeči o AIDS kolovaly už pár let, ale spolupracovníci Queen sevěřeli kolem Freddieho kruh, zveřejňovali strohá popření takových dohadů a odmítali nechat se zatáhnout do jakékoli debaty o problému. Jakmile však senzacechtiví mrchožrouti ucítili krev, nic je nemohlo zastavit.

Odhalení Freddieho Mercuryho coby smrtelně nemocné bytosti pár měsíců před jeho odchodem na věčnost přinesl den, kdy jeden fotograf narazil na zlatou žílu. Stalo se tak v době, kdy se lidé všeobecně začali zamýšlet nad AIDS. Na objednávku pracující fotograf Jason Fraser se už nějakou dobu pozastavoval nad tím, kam se poděl Freddie Mercury, a tak vyrazil, aby hvězdu našel. S hlavou skloněnou, v drahém obleku zplihle visícím na neuvěřitelně vyhublém těle, se Freddie, netečný k přítomnosti fotografa, připojil ke svému lékaři z Harley Street, aby v klidu pojedli v exkluzivní restauraci West Endu. Několik roliček filmu, které tehdy Fraser pomocí teleobjektivu vyfotografoval, mělo šokující dopad. Odhalily vychrtlý, ztrácející se stín kdysi tak elektrizujícího showmana. Když vyvolal filmy, Fraser ohromeně zíral do prázdných očních důlků kráčející mrtvolky. Více než čtrnáct dní a nocí seděl fotograf nad tragickou kolekcí snímků a zpytoval svědomí, zda je má vůbec prodat, zda má ukázat celému světu trýzeň superhvězdy odsouzené k smrti. Nemohl se rozhodnout. Nakonec zvítězil jeho instinkt novinářského stopaře. Fraser zvolil prodej a nesl za to následky.

„Trápil jsem se tím celé týdny,“ řekl mi Fraser. „Probíral jsem to se svou

rodinou. Mou motivací, a v tom musí být absolutní jasno, *nebyly* peníze. Nepotřeboval jsem takovouto senzaci, abych si udělal jméno nebo zbohatl.“ Skutečně, z honoráře, o němž mluví jako o „nevysoké pětimístné částce“, věnoval více než třetinu na charitu. Bylo ale jasné, že pochybuje o správnosti svého rozhodnutí, a svěřil se, že tyto snímky, ze všech těch tisícovek fotografií, které prodal během své vysoce lukrativní kariéry, mu přinesly nejvíce bolesti.

„Byl jsem tak trochu fanda Freddieho Mercuryho. Byl kolem něho vždycky nějaký rozruch, všemu se smál a měl to všechno zmáknuté. Ale něco bylo ve vzduchu. Najednou nebyl nikde vidět. Tenhle chlap, obdivovaný miliony, byl, jak se ukázalo, poražen hroznou nemocí, která vás dostane, a nezáleží na tom, jaké slávy nebo bohatství jste dosáhli. Chodíval do úplně obyčejných restaurací. Mohli jste ho potkat venku na ulici. Vídaly ho stovky lidí. Všechno, co jsem udělal, bylo, že jsem ho na sklonku jednoho dne vyfotil na ulici, bez jakéhokoli zlého úmyslu. Neslídil jsem po něm. Nic takového jako vtrhnout do nemocnice nebo lézt přes plot jeho zahrady, abych ulovil záběr. Ale to, co jsem uviděl, bylo pro mě stejně šokující jako pro kohokoli jiného.“

Kdyby Fraser učinil jiné rozhodnutí a obrázky založil a schoval, vyhnul by se velmi nemilosrdné kritice, která se v důsledku toho snesla na jeho hlavu. Při zpětném pohledu se ale všeobecně hodnotí jeho krok jako správný. I když si uvědomuje zjištěné, morbidní a v zásadě nemorální aspekty v nabídnutí takovéto věci ke zveřejnění, Fraser prohlašuje, že měl pocit, že snímky by mohly posloužit i velmi prospěšným účelům, což se také stalo. Veřejné mínění je vrtkavá, nevypočitatelná a nepředvídatelná síla. Vzpomeňte na případ Eltona Johna před více než deseti roky. Vedoucím činitelům novin *The Sun* ještě dnes naskočí husí kůže při vzpomínce na atraktivní senzace přinášející údajné důkazy o homosexuálním chování zpěváka, což se katastrofálně a s finančními ztrátami obrátilo proti nim, když se čtenářská obec postavila jako jednotná hráz proti bulvárním novinám za to, co Eltonovi provedli. Zpěvák podal žalobu pro urážku na cti a čtenáři novin *The Sun* po celou dobu stáli na jeho straně. Noviny musely informaci odvolat, omluvit se a zaplatit. Koho by s ohledem na tuto skutečnost napadlo, že masová distribuce tragických Freddieho snímků dokáže urychlit radikální změnu názorů v obecně platných předsudcích panujících kolem AIDS? Ale přesně to se stalo. V té době panovala vůči homosexuálům nesnášenlivost vycházející z široce rozšířeného přesvědčení, že tato choroba představuje trest boží, „mor homosexuálů“, seslaný jako hrozná odplata za oddávání se pohoršujícímu životu. Sotva byl však zpěvákův vážný stav odhalen, odsudek, a to dokonce i mezi nejmilitantnějšími pronásledovateli, tzv. „bijci buzerantů“, jako by bral zaspé. Nikdo, bez ohledu na své sklony, si nezasloužil trpět tak jako Freddie.

Říká se, že význační jedinci, zemřeli předčasně, často dosáhnou po smrti větší slávy, než jaké se těšili zaživa. Jakmile se zrodí mýtus, začíná žít svým vlastním životem a minulé fakta i lidé jako by se rozplývali doztracena. Tento proces je jako rozjetý vlak. I když může být předčasně dělat podobné prognózy u Freddieho, vše nasvědčuje tomu, že se vyplní. Legenda za života, posvěcená smrtí; jediné, co může čas udělat, je upevnit jeho popularitu. Ale co bylo tak zvláštního na člověku, který dal vzniknout legendě?

Věci nejsou vždy takové, jakými se zdají. Za iluzí exotického génia se často skrýval zmatený a rozhněvaný jedinec. Málokdo by byl ochoten akceptovat představu Freddieho jako smutného a opuštěného člověka. Ale nesmírné, vše si podmaňující sebevědomí, které vyzařoval, jako by jen sloužilo k pokrytí jeho často trýznivé nejistoty. Navzdory skutečnosti, že dosáhl v několika málo desetiletích mnohem více, než na co si většina lidí vůbec dovolí pomyslet za celý svůj život, nikdy se nevyrovnal sám se sebou. Freddie sám sebe charakterizoval výrokem: „Hledám, drahý, pořád hledám.“ Ale co proboha vlastně hledal?

Tak zní otázka, kterou jsem se rozhodla zodpovědět, a důvod, proč jsem napsala tuto knihu. I když v žádném případě nebyla odmítnuta těmi, kdo mu byli nejbližší, toto není „oficiální“ životopis Freddieho Mercuryho. Jim Beach, manažer Queen, vykonavatel Freddieho závěti a důvěrník, zdvořile tuto možnost odmítl s vysvětlením, že on a zbývající členové kapely se dohodli už před lety, že nebudou uvažovat o žádných životopisech a že ani nebudou poskytovat rozhovory žádnému autorovi, jehož by si osobně neobjednali.

Ale v srpnu 1995 jsem napsala Brianu Mayovi do kanceláře Queen v londýnském Notting Hill, abych zjistila jeho názor na věc. Rozhodla jsem se, že pokud ke schválení nedojde, nebudu pokračovat. V minulosti jsme byli dobří přátelé a rozhodně jsem nechtěla toto přátelství ohrozit. Od našeho posledního setkání uběhlo nejméně devět let, a tak jsem si nebyla jista, zda si na mne bude Brian ještě pamatovat. Ale zavolal mi ihned, jakmile můj dopis obdržel, a dohodli jsme si schůzku. Náš společný oběd se stal velmi pohnutou záležitostí. Taková spousta let, tolik smutku, už žádný Freddie. Šli jsme zpět do administrace Queen, kde jsme se posadili a začali vzpomínat. Brian mi přehrál několik ukázek z tehdy nehotového alba *Made In Heaven*. Freddie jako by se ocitl mezi námi – a oba jsme se rozplakali. Krátce nato mi napsal obsáhlý dopis, v němž mi sdělil, že já jsem ta „absolutně pravá osoba“ pro vytvoření Freddieho životopisu, že mě doporučil z celého srdce a že mi pomůže, jak nejlépe bude umět: „Jsem si jist, že tvůj přístup bude citlivý a profesionální.“

Bohužel neměl jistotu, jaký názor bude mít zbytek kapely nebo Jim Beach: „Nedokážu říci, jestli o to teď projeví nějaký zájem.“

Jelikož Queen vždy stavěli na demokratických základech, slíbil mi, že s nimi celou záležitost probere. A tak odstartovala nekonečná výměna faxů mezi mým pracovním stolem v Kentu a pracovním stolem Jima Beache v Montreux ve Švýcarsku. Jeho první reakce byly chladné. Queen v současné době neuvažují o žádných životopisech. Jim Beach nehodlá poskytnout žádný rozhovor, stejně tak ostatní členové skupiny. Tou dobou jsem však už přečetla všechno, co kdy bylo o Freddiem publikováno, a došla jsem k závěru, že dokážu napsat komplexní biografii. Byla jsem přesvědčena, že žádný předchozí autor nešel dostatečně hluboko zpátky do spletité minulosti Freddieho a neprozkoumal důkladně jeho osobnost.

Coby jedna z hrstky novinářů, kteří znali Freddieho osobně, jsem si uvědomovala určité aspekty jeho osobnosti včetně rysů, které nebyly v předchozích knihách vůbec zmíněny. V letech 1980–1992 jsem psala více či méně výlučně o popu a rocku pro *The Daily Mail*, *The Sun* a pro *The Mail on Sunday's YOU Magazine*, kromě jiných. Byla jsem mladá rocková publicistka, když jsem se poprvé setkala s Queen. Poté, co mě poslali udělat interview s Freddiem a Brianem v administraci Queen v roce 1984, jsem je mohla sledovat ze zákulisí, když vystupovali ve Wembley při Live Aid roku 1985, a pak mě pozvali na různé evropské větve turné *Magic* v roce 1986. Téhož roku jsem je viděla opět ve Wembley, účastnila se recepce na jejich počest na britském velvyslanectví v Budapešti a stala jsem se svědkem jejich maďarského koncertu za železnou oponou, jež považuji za jejich vůbec nejlepší živé vystoupení. Pak přišel Knebworth, po němž Queen přestali jezdit na turné – a všichni jsme s nimi ztratili kontakt.

Dala jsem Jimu Beachovi najevo, že věřím v realizaci komplexního životopisu Freddieho, jenž nebude ani vulgární, ani senzacechtivý, ale mohl by být poctou člověku, který byl pravděpodobně největší rockovou hvězdou všech dob. Chtěla jsem vypátrat, co bylo jeho hnacím motorem v práci, a současně uchopit každou stránku osobního života tohoto muže tím nejšetrnějším možným způsobem. Na to Beach reagoval slovy, že je nyní ochoten pomáhat mi „na dálku“ a zprostředkovat mi styky s klíčovými osobami. Hovořil s Brianem, Rogerem a Johnem, s Mary Austinovou a Freddieho rodiči. Všichni z nich, kromě Johna, mne kontaktovali. Dostala jsem další dopis od Briana, který mi pak několikrát telefonoval. Poté, co měl rozhovor s Beachem, ztratil zájem o další interview, ačkoli jsme už o Freddiem dlouze debatovali v den našeho setkání. Pokud jde o mne, tato kniha obsahuje mnoho mých osobních postřehů, vycházejících z okolnosti, že „Já tam byla“. Také jsem bohatě využila nová exkluzivní interview, materiály laskavě

darované i zapůjčené včetně rozsáhlých pramenů z pátrání v archívech. Ačkoli nelze plně důvěřovat obsahu archivovaných výstřížků, měla jsem pocit, že v případě Queen se na ně mohu spolehnout přinejmenším ze dvou důvodů: Queen byli známí svým až puntičkářským sledováním každého detailu i opatrností, s jakou si vybírali mezi novináři, z nichž mnozí se stali mými přáteli a kolegy. Pokud šlo o jejich poměr k médiím, Queen byli patrně tou nejagilnější skupinou své doby. Od samého začátku jejich kariéry se zdálo, že vědí přesně, jak zacházet s informacemi, usilovali o vzájemný respekt s médii a udržovali si zdravou kontrolu své image, a to dokonce i tehdy, když tvrdili, že příčinou podceňování jejich alb v hudebních periodikách je nepochopení. Nikdo nedocenil ani to, že ačkoli Freddie sám poskytl velice málo interview, byl obdivuhodně výmluvný a přístupový k nim s odzbrojující upřímností. Jeho nezaměnitelný hlas, s vytříbeným načasováním, frázováním a provokativním smyslem pro humor, byl nenapodobitelný. Nedalo se mu odolat. Žádný novinář na světě by nedokázal napodobit Freddieho styl tak, aby mu to prošlo.

Hluboké vody tužeb Freddieho Mercuryho jsou nyní tiché. Už nikdy nevrhne na scénu, aby okouznil publikum, vyzvedl nás do nekonečných, potem prostoupených výšin a přiměl nás viset na každém jeho pohybu, bradu zvednutou v extázi. Člověk Freddie Mercury odešel. Ale jeho hlas i legenda žijí v milionech bezejmenných srdcí a jejich vzpomínkách. Naše lítost je ta poslední věc, o kterou by stál. Lítost bychom měli cítit s těmi, které tu zanechal. S lidmi, kteří mu obětovali svá nejlepší léta a jejichž životy zůstaly už neodvratně změněné, a ne vždy k lepšímu.

Co takový Jim Hutton, Freddieho věrný a oddaný společník v posledních sedmi letech zpěvákova života, který vydal knihu *Mercury and Me* jako láskyplnou vzpomínku na jejich soužití? Kritici si pospíšili s odsouzením; organizace Queen ho označila za zrádce. V době, kdy se cítil v Londýně osamělý a zbytečný a uvědomoval si stále více skutečnost, že je rovněž nakažen virem HIV a že nemá zdání, jaká bude jeho budoucnost, Jim se rozhodl vrátit domů do Carlowa v Irsku, aby trávil více času se svou matkou. V červnu 1996, v době, kdy začal navazovat zprerhaná pouta a zařizoval odeslání svých posledních náležitostí, došla náhle zpráva, že jeho matka zemřela. Musel vyřešit dilema, zda se vrátit do Irska a žít v domě postaveném díky dědictví po Freddie, nebo setrvat v Londýně a vést velice skromný život. Občas smutný, určitě bez cíle, zklamaný televizní společností Granada, která nakonec odvolala zfilmování jeho knihy – organizace Queen odmítla poskytnout práva k použití jejich hudby ve filmu – Jim si zachovává optimistický pohled na budoucnost. Občas se musí posadit a žasnout nad tím, jak mohl být jeho život dočista jiný, kdyby ho nebyla slavná rocková hvězda

sbalila v londýnském gay baru před tak šileně dlouhou dobou, kdy ještě pracoval jako holič v hotelu Savoy. Bylo to v Carlowě, kde jsem konečně Jima našla a strávila s ním nějaký čas. Poprvé promluvil o některých aspektech svého vztahu s Freddiem, které neuvěřejnil ve své knize, i o tom, jak dramaticky se jeho život od té doby změnil.

Kdesi v rušném bavorském hlavním městě si jedna německá filmová hvězda, která už překročila padesátku, užívá tolik skvělého života, nakolik jí to její už ne tak neomezené prostředky dovolují. Slavná Barbara Valentinová, kdysi německé vydání Brigitte Bardotové (třebaže někteří jedovatě poznamenávají, že byla spíše něco jako Barbara Windsorová), a později svým způsobem kultovní osobnost, byla Freddieho stálou společnicí během jeho dobrovolně zvoleného exilu v Německu začátkem osmdesátých let. Stali se milenci v tom pravém, oddaném, sexuálním i citovém smyslu, jak mi svěřila, když jsme spolu strávily několik dní v Mnichově. Společně si koupili apartmá, jež se mělo stát jejich evropským domovem a v němž – po dlouhých právnických tahanicích s Freddieho advokáty hned po jeho smrti, kdy musela dokazovat své oprávněné vlastnictví – žije Barbara dodnes. Vypráví, jak nejednou ošetřovala Freddieho během divokých záchvatů vyvolaných vedlejšími účinky drog, na kterých začínal být stále závislejší. Výstřední dvojice si slíbila nehynoucí lásku, i přes ono nepochopitelné období, kdy prostě zmizel, bez jediného slova vysvětlení, pryč z jejího života. Pohádka má smutný konec. V závěru, jak se Freddie stále více uzavíral do samoty, bylo Barbaře naznačeno, že její návštěva ve Freddieho londýnském domě, kde jí kdysi zařídil její vlastní ložnici, není vítána. Tehdy, jak přiznala, ona a Freddie měli v Mnichově okruh „asi tak stovky“ přátel, s nimiž sdíleli neuvěřitelně ztřeštěný noční život. Dnes jich podle jejího odhadu zbylo sotva patnáct. Ačkoli je Barbara milující matka a babička, přiznává, že od Freddieho smrti její život ztratil smysl a veškerou náplň. Ochotně by přijala vyhlídku na předčasnou smrt jako příležitost ke shledání s „největší láskou svého života“: „Nemůžu se dočkat, až ho zas uvidím.“

A co takový Peter Freestone, „Phoebe“, bývalý asistent garderobiéra Royal Opera House, který odjel na turné s Queen, aby dohlížel na jejich kostýmy, pak se stal Freddieho osobním asistentem a komorníkem a později hvězdu ošetřoval až do jejich posledních chvil? Dnes pomáhá provozovat Evropskou společnost komorní opery v Londýně. V této knize Freestone poskytuje své první, do hloubky zacházející interview o životě uvnitř Freddieho privátního světa.

Je nemožné vyjmenovat velké množství dalších lidí, kteří udržují Freddieho odkaz živoucí. Jeho domácí personál, nejbližší přátelé, jevištní technici a fyzioterapeuti, návrháři kostýmů, kostyméři a maskéři; producenti desek

a videí, organizátoři, zaměstnanci nahrávacích společností: jejich hlavy zůstávají plné vzpomínek na dobu, s jejímž odchodem se ne vždy dokážou smířit. A rockoví vrstevníci, z nichž mnozí se možná budí v noci ve svých postelích a říkají si: „Nebýt toho, že se Bůh nade mnou slitoval...“

Freddie si vybral své jméno přiléhavě, protože dokázal být tím nejrtuotivějším a nejnestálejším z lidí. Během svého pátrání jsem objevila, jak mnoho protikladů utvářelo jeho charakter a jak dobře je uměl skrývat před veřejností. Při veškeré úctě k němu nemám vůbec v úmyslu se omlouvat za to, že jeho portrét je podán bez příkras, protože věřím, že přesně to by si přál. Freddie nesnášel polovičatou práci. Zjištění, co se skrývá na odvrácené straně Měsíce, nezanechává jeho jasnou stranu méně fascinující. Naopak, kontrast pouze zvyšuje zářivost. Tohle byl ten dokonale pravdivý Freddie. Žádný jiný člověk, s nímž jsem se kdy v životě setkala, neoplýval tak pronikavými kontrasty. Dokázal být právě tak hrubý jako laskavý; právě tak sebevědomý jako nejistý; stejně tak nesnesitelný jako okouzlující; stejně tak sklíčený jako na vrcholu nadšení; tak zoufalý jako bláznivě veselý; tak skromný mimo scénu, jako byl arogantní nahoře na ní. Určitě je těžké zůstat skromný, když tisícové davy skandují vaše jméno. Miloval, jak to znělo, když vybíhal na scénu. Měli jste pocit, že právě tam se cítí skvěle, jako by toto bylo jeho nejnávštěnější prostředí, jeho přirozený prostor. Skoro to vypadalo, že se ten člověk stává Freddiem Mercurym až tváří v tvář svému publiku.

Jak v Budapešti poznamenal Peter Hillmore z Observeru, poté co jsme spolu byli na oslavě, kde nám Freddie ve svém hotelovém apartmá poskytl štědré pohoštění:

„Jak jsem tak seděl v prezidentském apartmá s výhledem na Dunaj a hovořil s ním, uvědomil jsem si, že si povídám s docela obyčejným chlápkiem. A byl moc fajn. Věnoval se mi tak, jak by se věnoval hostu na večírku v jeho domě. Byl značně ironický, jak umějí být gay muži v rozhovoru s heterosexuálními muži. Byl afektovaný, zatrpklý a hrozný parchant. Ale nepředváděl se tam v tom svém mrňavém tílku jako nějaký matador. Měl jsem možnost stát tváří v tvář paradoxu. Kdyby se před svým publikem choval tak obyčejně jako se mnou toho večera na balkoně, asi bych ho nesnášel. Kdyby býval ke mně tak arogantní, jako byl na jevišti, asi bych ho nenáviděl. Freddie byl neopakovatelný, protože dovedl odložit svou aureolu hvězdy tak, jako vy odložíte kabát. Dokázal být jen obyčejným člověkem.“

Tohoto Freddieho Mercuryho, obyčejného člověka za vnějším oslňujícím superhvězdy, jsem se v této knize vydala hledat.

Kapitola druhá

SPICE OF LIFE VŮNĚ ŽIVOTA

Znáte lepší místo ke zrození legendy než území, které má pověst legendy samo o sobě? Zanzibar, stejně jako Benátky, zůstává v povědomí světa jako velmi romantické místo. Už jen samo jméno vykouzlí strhující obrazy romantické i bouřlivé minulosti. Zinjibar nebo Zanguebar, Země černochů, zněl středověký název, označující celé východoafrické pobřeží. Nádherné příběhy, např. o Sindibádovi, Ali Babovi či směělých arabských princích, se vynořily právě z tohoto odkazu. Nejen pojmenování, ale všechna kouzla východní země zaslíbené zdědilo místo, které nyní nese tento název.

Sotva tečka v atlasu, přibližně šest stupňů jižně od rovníku, Zanzibar vlastně tvoří ne jeden, ale dva ostrovy. Jeden se jmenuje Unguja a ten vzdálenější Pemba, usazený v Indickém oceánu dále od východního pobřeží Afriky. V současnosti tvoří, spolu se sousední Tanganijkou, bývalou německou a později britskou kolonií, Spojenou republiku Tanzánie. Ke spojení došlo v 60. letech. Na tak nepatrné území zakusil Zanzibar důkladný příděl korupce, rozvratu i hrozných ztrát na životech. Dobýván po celá staletí každou možnou rasou neohrožených dobyvatelů, od Asyřanů, Sumerů, Egypťanů, Féničanů, Indů, Peršanů, ománských Arabů a Malajců až k Číňanům, Portugalcům, Holanďanům a Britům, jeho historie se dá číst jako kapitoly z *Pohádek tisíce a jedné noci*. Někteří přišli kvůli obchodu, jiní hledali bohatou kořist, další se vydali za exotickým novým životem. Všichni našli, co hledali, a mnozí dokonce i více. Někteří, zejména širázští Peršané – ze starověkého opevněného města Širáz, nyní na území jižního Íránu – omáňští Arabové a mnohem později Britové se tu usadili a začali vládnout. Je dokázáno, že svahilská civilizace v této části světa sahá stejně daleko do minulosti jako éra islámu. Poté, co byl v roce 1818 zjištěn výskyt hřebíčkovce, což vyvolalo růst prosperujícího obchodu s kořením – ostrované začali pěstovat i jiné druhy koření, např. vanilku a kardamom, pepř, zázvor a muškátový

oříšek – název Zanzibar se rozrostl o čtyři slůvka, která se stala jeho nedílnou součástí. The Spice Island Of Zanzibar vídal misionáře a cestovatele, jak procházejí jeho branami při pouti na černý kontinent. Harémy, palácové intriky a útěky zanzibarských knížat do Evropy, to vše zesilovalo romantické kouzlo.

Zanzibar získal pochybnou proslulost jako kvetoucí obchodní středisko nejen se slonovinou, ale i s otroky. Jeho pověst coby největšího otrokářského překladiště na východním pobřeží představuje něco, za co se moderní Zanzibařané pochopitelně stydí. Každým rokem, až do zrušení otroctví, prosazeného konečně roku 1897, nejméně 50 000 Afričanů přivlečených od dalekých jezer střední Afriky muselo projít tímto barbarským tržištěm v jedné z nejhorších kapitol nelidskosti, jakou kdy tzv. civilizovaný svět vůbec poznal. Existují zápisy o tom, že mladá dívka se dala koupit za „jeden prvotřídní sloní kel, novou košili nebo 13 anglických jehel na šití“. Otroci byli v zoufalých houfech hnáni jako stádo směrem k pobřeží, což popsal jeden ze společníků badatele Davida Livingstona: „Já sám jsem jich spatřil celá procesí – někdy o čtyřech až pěti stech – nedávno chycených, jak se dalo usoudit podle jejich rozedřených a krvácejících šjív, podle očí zalitých slzami, především mladých chlapců od 10 do 18 let, jak je ženou cestou tím nejnelidštějším způsobem.“⁴¹

Nyní se Zanzibar stává stále oblíbenějším cílem turistů konce 20. století; hanebné skutky nedávné minulosti jsou s úlevou zapomenuty, dnes u exotických břehů ostrova přistávají houfy moderních cestovatelů. Přicházejí si vychutnat jeho odlišnou kulturu a architekturu, odpočívat na více než dvou tuctech pláží s pískem jemným jako pudr, spocínout v jeho křišťálově čistých vodách. A také přicházejí proto, že se zde narodil Freddie Mercury, což je okolnost, kterou si ti, kdo organizují turistický ruch Zanzibaru, začali uvědomovat teprve nedávno. Nenajdete tu žádné pamětní desky, žádné památky, žádný náhrobek na jeho počest. Za to nemusíme Zanzibar odsuzovat, je třeba říci, že nic podobného není ani v Londýně. Ale občas o něm bývá zmínka v turistických průvodcích a v televizních programech o Zanzibaru. Freddie Mercury a zanzibarské ostrovy koření jsou spojeni navždy.

V tomto odlehлém koutku planety Pársova zbožná mladá manželka, původem v Indii narozená Peršanka, porodila ve čtvrtek 5. září 1946 své prvorozené dítě. Šťastná, že může oznámit svému rozradosněnému manželovi Bomimu Bulsarovi, že dítě je nejen živé a zdravé, ale dokonce je to chlapec – což podle jejich víry bylo požehnáním, protože to znamenalo pokračování rodinného jména – Jer Bulsarová se zotavila z vyčerpávajících porodních bolestí i z namáhavého porodu ve spartánském, leč laskavém prostředí zanzibarské ústřední nemocnice. Již tam začala přemýšlet, jaké jméno by měli

svému dítěti dát. Jelikož byli Pársové, stoupenci monoteistického zoroastrijského náboženství, jehož kořeny sahají zpátky na začátek 6. století př. Kr., měl manželský pár omezenou volbu. Dohodli se na jménu Farrokh. Jméno bylo zaregistrováno, jak se sluší a patří, otcem dítěte dle zákonných předpisů na státní matrice.

To, že se narodil jako Farrokh Bulsara a na Zanzibaru, bylo pro Freddieho zcela zjevně zdrojem mnoha stísnujících pocitů trapnosti, které ho neopouštěly po převážnou dobu jeho dospělosti. Z nepochopitelných důvodů to byla zavřená kniha, něco, o čem prozradil jen málo. Při interview, která stejně poskytoval jen sporadicky, nechtěl o tomto tématu nikdy hovořit. Novináři, kteří s ním úzce spolupracovali v dobách začínající slávy Queen, potvrzují, že Freddie odmítal vyprávět o svém dětství a už vůbec nebyl ochoten mluvit o místě či okolnostech svého narození.

„To je pravda,“ souhlasí Tony Brainsby, nezávislý publicista, který měl na starosti styk s veřejností během raného období Queen.

„Kolem svého původu zachovával neustálé tajnosti. Dokonce mi nikdy neřekl ani své pravé jméno. Určitě by mě ani nenapadlo, že začínal jako nějaký Farook, Farrokh, nebo jak – to bylo něco, k čemu se nikdy nehlásil. A co víc, celé roky jsem byl přesvědčen, že jeho pravé příjmení bylo ‚Bulsova‘ – a přitom jsem byl jejich zástupce pro tisk. Divné bylo, že měl celkem tmavou pleť, něco mezi Orientálcem a Asiátem, takže se nedal zakrýt fakt, že přišel odněkud z nezvyklých míst, nebo měl přinejmenším exotické rodiče. Dneska si myslím, že to chtěl zapírat, i když ne ve zlém úmyslu, nebo že by snad byl rasista, to v žádném případě. Už proto, když uvážíte, jak miloval Jimiho Hendrixe, který byl po celou dobu jeho absolutním rockovým idolem. Nikdy jsem tomu nepřišel na kloub a myslím, že to nedokážu ani nyní.“⁴²

Proč Freddie zastával tento postoj, zůstává záhadou. Můžeme o tom jen spekulovat, jelikož Freddie nezanechal žádný klíč k rozluštění tajemství. Možná se domníval, že fanoušci sedmdesátých let by nebyli ochotni přijmout rockového zpěváka indického a východoafrického původu. V současnosti by to samozřejmě nehrálo žádnou roli – čím záhadnější minulost, tím lépe. Je více o čem psát. Ale tehdy, podle Freddieho mínění, tyto okolnosti jednoduše nezapadaly do obrazu, který se pokoušel stvořit. Rockový zpěvák, podle závazných měřítek, byl nejlépe rodilý Američan, protože Spojené státy byly kolébkou rock'n'rollu. V horším případě by měl být narozený v Londýně, nebo, díky Beatles o něco později, v Liverpoolu. Bílý Anglosas byl nejžádanější, ale černý Američan také nebyl k zahoezení: mohli jste alespoň argumentovat, že vaše krev koluje modře ve stylu rhythm and blues. Tehdy